

Huumehoitoyksiköiden aiheuttamat pelot lähiasukkaiden keskuudessa

Tapausesimerkkinä Munkkisaarenkadun yksiköt Helsingissä

Mikko Hietaranta

Tässä artikkelissa käsittelen huumehoitoyksiköiden herättämiä pelkoja niiden lähellä asuvien asukkaiden keskuudessa. Johtoajatuksena on, että merkittävä syy huumehoitoyksiköihin kohdistuvaan vastustukseen on ihmisten tuntema pelko kyseisiä yksiköitä ja niissä käyviä huumeidenkäyttäjiä kohtaan. Pyrin selvittämään näiden pelkojen syitä sekä vaikutuksia ihmisten käyttäytymiseen. Tulkitsen niitä ja niiden eroja laajemmassa kaupunkipelkojen ja sukupuolen kontekstissa. Tapausesimerkkinä ovat Helsingin Munkkisaaren huumehoitoyksiköt.

Johdanto

Huumausaineet ovat olleet Suomessa yhteiskunnallinen puheenaihe ja ongelma jo pitkään. Myös huumeidenkäyttäjien hoitojärjestelmä on herättänyt keskustelua ja mielipiteitä. Hoitojärjestelmään liittyvät huumehoitoyksiköt aiheuttavat usein lähinaapurustossa vastustusta eikä käyttäjiä toivota omaan lähiympäristöön. Näin on ollut myös Helsingin Munkkisaarenkatu 16:ssa sijaitsevien yksiköiden kohdalla.

Tutkin keväällä 2008 valmistuneessa pro gradu -tutkielmassani huumehoitoyksiköiden herättämiä pelkoja niiden lähellä asuvien asukkaiden keskuudessa. Tutkimukseni johtoajatuksena oli, että suuri syy huumehoitoyksiköihin kohdistuvaan vastustukseen on ihmisten tuntema pelko yksiköitä ja niissä käyviä henkilöitä

kohtaan. Tutkimuskysymyksiäni olivat: Pelkäävätkö ihmiset huumehoitoyksikköä lähiympäristössään vastustaessaan sitä? Mitä tällöin pelätään? Pelätäänkö itseen kohdistuvaa väkivaltaa, läheisiin kohdistuvaa väkivaltaa, omaisuuteen kohdistuvaa uhkaa, kotiseudun muuttumista, HIV-tartuntaa tai muuta tartuntaa, rikollisuutta ylipäänsä, erilaisuutta? Onko miesten ja naisten kokemissa peloissa eroja? Onko eri-ikäisten ja eri tuloluokissa olevien ihmisten kokemissa peloissa eroja? Entä koulutaustaltaan erilaisten ihmisten? Perustuvatko pelot mielikuviin vai koettuihin tilanteisiin?

Suomen suurimpana kaupunkina ja satamakaupunkina Helsinki (tai pääkaupunkiseutu kokonaisuudessaan) on kärjessä erilaisissa huumeainetilastoissa (esim. Perälä 2002a, 7, 10). Munkkisaaren yksiköt ovat melko suuri kokonaisuus, ja yksiköt tarjoavat toisistaan poikkeavia palveluja, mikä puolsi niiden valintaa tapausesimerkiksi. Munkkisaaren palvelukeskus eroaa monista yksiköistä muun muassa siinä, että siellä huumeidenkäyttäjillä on mahdollisuus vaihtaa huumeeneuloja ja ruiskuja puhtaisiin, mitä monessa muussa yksikössä ei voi tehdä. Tämän lisäksi palvelukeskus tarjoaa esimerkiksi terveysneuvontaa, muita terveyspalveluja sekä mahdollisuuden hoitaa päivittäisiä ruokailuun ja hygienian ylläpitoon liittyviä asioita. Palvelukeskus tarjoaa myös ylläpitohoitoa, jonka yhteydessä annetaan lääkeaineena metadonia. Lisäksi Munkkisaarenkadun yksiköiden välittömässä läheisyydessä asuu melko paljon ihmisiä, mikä oli tutkimukseni kannalta olennaista.

Aineisto ja menetelmät

Tutkimuksessani käytin neljää erilaista aineistoa. Ensimmäisenä aineistonani oli omat havaintoni Munkkisaaresta, joita käytin kuvaillessani Munkkisaarta alueena ja pohtiessani huumehoitoyksiköiden soveltuvuutta tähän kaupunginosaan. Toinen aineistoni oli Helsingin Sanomien Munkkisaaren huumehoitoyksiköitä koskevat artikkelit ajalla 12.8.1998 – 2.11.2006, joiden avulla kartoitin, mitä tiedotusvälineet ovat Munkkisaarenkadun huumehoitoyksiköistä kirjoittaneet. Artikkeleita oli kaiken kaikkiaan 18. Artikkeleita tutkiessani kiinnitin huomiota siihen, millaisissa yhteyksissä yksiköt oli mainittu sekä erityisesti siihen, mitä asukkaiden vastustuksesta tai peloista oli artikkeleissa kirjoitettu. Etsin myös mielipiteitä ja arvioita rikosten tai järjestyshäiriöiden määrän muutoksista alueella. Pyrin selvittämään, kuka artikkeleissa ”luo” pelkoja ja mitä artikkeleiden perusteella Munkkisaaresta pelätään. Koin tämän katsauksen tärkeäksi, sillä mediallakin on vaikutus ihmisten kokemuksiin peloihin ja sosiaalitoimen palveluyksiköihin kohdistuvaan vastustamiseen. Tämä katsaus antoi myös tietoa eri osapuolten näkemyksistä Munkkisaarenkadun yksiköitä koskien.

Kolmanneksi haastattelin kolmea paikallista tahoa; paikallisen asukas yhdistyksen, Munkkisaari-Hernesaaari-seuran puheenjohtajaa ja sihteeriä, Munkkisaaren

palvelukeskuksen yksikönjohtajaa sekä paikallista aluepoliisia. Tämän aineiston avulla halusin selvittää paikallisten asiaa tuntevien osapuolten ja asiantuntijoiden näkemyksiä huumeidenkäyttäjien aiheuttamasta häiriöistä, yksiköitä ylläpitävän Diakonissalaitoksen ja lähiasukkaiden välisestä niin kutsutusta yhteistyömallista sekä huumehoitoyksiköiden sijaintipaikasta Munkkisaaressa. Keräsin haastatteluaineiston keväällä 2007. Haastattelumenetelmä oli puolistrukturoitu haastattelu.

Neljäntenä aineistona käytin Munkkisaarenkadun asukkaille lähettämäni asukaskyselyn vastauksia, joita analysoin kvantitatiivisesti lukuun ottamatta muutamaa avointa kysymystä, joiden vastaukset vaativat myös kvalitatiivista analyysia. Munkkisaarenkadulla olevat 237 kotitaloutta, jotka sijaitsevat huumehoitoyksiköiden välittömässä läheisyydessä, oli siis tutkimukseni perusjoukko. Vastauksia kyselyyn tuli yhteensä 105 eli vastausprosentti oli 44,3 %.

Tutkimuksessa käyttämäni teoreettisen taustan keskeisimpiä osia oli Richard Sennettin (1990) *altistumisen pelon* käsite, Neil Smithin (1996) *revansistisen kaupungin* käsite sekä Timo Kopomaan (2005) tutkimus *Naapuruuksuvaitsevuus*, joka selvitti lähiasukkaiden suhtautumista asuntoloiden, erityisryhmien asuntojen sekä sosiaali- ja terveystoimen erityisryhmien palveluyksiköiden sijoittamiseen lähiympäristöönsä. Esimerkkeinä tällaisista erityisryhmien palveluyksiköistä oli muun muassa päiheteidenkäyttäjien palvelukeskuksia. Tämän lisäksi hain työhöni teoreettista taustaa kaupunkipelkoja käsittelevästä tutkimuskirjallisuudesta (esimerkiksi Karisto & Tuominen 1993, Suomalaisen turvallisuus – tutkimukset eri vuosilta, Tiby 1991, Seppänen 1991) sekä tutkimuksista siitä, kuinka suomalaiset suhtautuvat huumeidenkäyttäjiin (esimerkiksi Perälä 2002b).

Altistumisen pelko

Richard Sennett (1990) on tutkinut länsimaisen kaupunkikulttuurin kehitystä antiikin ajoista moderniin nykypäivään. Hän kertoo, kuinka kaupunkikuva ja kaupunkiin sekä ihmisten erilaisuuteen suhtautuminen on muuttunut vuosisatojen aikana. Sennettin mukaan modernille länsimaiselle kaupunkikulttuurille on tyypillistä jakautuminen sisäiseen ja ulkoiseen maailmaan samoin kuin ihmisten kokemuksetkin jakautuvat sisäisiin ja ulkoisiin. Sisäisellä maailmalla (self) hän tarkoittaa subjektiivisia kokemuksia ja tunteita ja ulkoisella maailmalla (city) niin kutsuttuja sanallisia kokemuksia. Sennettin mielestä aikaisemmin rakennuksista näkyi ulospäinkin eri tunteita ja se, mitä rakennuksissa tapahtui. Esimerkiksi antiikin Kreikassa rakennukset ja niiden ulkonäkö ilmensivät ihmisten sisäistä kokemusmaailmaa ja toimivat stimuloivina saaden ihmiset pohtimaan kulttuurin poliittisia, uskonnollisia tai perhe-elämän arvoja sekä elämän monimutkaisuutta ylipäänsä.

(Sennett 1990, xi-xiv.)

Nykyään tunnetaso on keskittynyt lähinnä rakennusten sisäosiin. Tämä näkyy muun muassa rakennusten sisustuksen ja sisäosien yhteytenä sisäiseen maailmaan.

Sennett puhuu teoksessaan pyhistä paikoista, kuten kirkoista ja tempeleistä ja niiden roolista henkisinä ja hengellisinä pakopaikkoina. Hänen mukaansa aikojen saatossa kodista on tullut maallinen versio tällaisista paikoista. Sennettin mielestä jo keskiajalla henkinen maailma erotettiin katuelämästä esimerkiksi kirkkojen seinien avulla. (Sennett 1990, 5–21.)

Sennettin mukaan nykypäivän ongelma on sisäisen ja ulkoisen maailman liian vahva erottuminen toisistaan. Muurien rakentuminen sisäisen ja ulkoisen maailman välille on johtanut tiedostamattomaan *altistumisen pelkoon*. Sennettin mukaan jo sana altistuminen, ”exposure” assosioituu enemmän todennäköisyyteen itsensä satuttamisesta kuin stimuloitumisesta. Altistuminen erilaisuudelle koetaan siis yleisesti uhkana. Sisäisten ja ulkoisten maailmojen välille rakennetaan nykypäivänä muureja, sillä näiden maailmojen erojen katsotaan enemmänkin satuttavan tai uhkaavan kuin stimuloivan. Sosiaalinen kontakti sellaiseen ulkoiseen maailmaan, joka edustaa erilaisuutta (esimerkiksi erilaiset ihmiset), koetaan uhkana. Tämä näkyy Sennettin mukaan esimerkiksi nykypäivän New Yorkissa ja sen kaupunkikuvassa muun muassa ravintoloiden samankaltaisuudessa. Hänen kuvauksessaan ravintoloiden yhtenäisyyttä ilmentävät muun muassa yhtäläisyydet sisustuksessa ja asiakkaat, jotka ovat tyytyväisiä omissa oloissaan ja keskustelevat hiljaisella äänellä. Ennen myös kaupunkilaisten New Yorkin puistoissa kohtaamat veltot heroinistit pysyttelivät kauempana muista ihmisistä kuin nykypäivän yliaktiiviset kokaiini-diilerit ja aiheuttivat näin ollen vähemmän pelkoa (Sennett 1990, xi-xiv, 123–125). Ulkoinen maailma koetaan siis vähemmän uhkaavaksi, kun se noudattaa tiettyä samanlaista kaavaa ja kun erilaisuus pysyy mahdollisimman etäällä itsestä. Ihmisen sisäinen maailma on vahvasti yksilön sisällä eikä kohtaa ulkoisen maailman kanssa.

Sosiaalisen kontaktin uhka ja altistumisen pelko ovat Sennettin mielestä syynä nykyiseen kaupunkirakentamiseen, jolle on tyypillistä pyrkimykset sekä mahdollisimman neutraaleihin kaupunkitaratkaisuihin että sosiaalisten kontaktien vähentäminen erilaisilta vaikuttavien ihmisten kanssa. Esimerkkejä edellä mainituista asioista ovat hänen mukaansa muun muassa rakennusten lasiseinät ja köyhien kaupunginosien eristäminen esimerkiksi tieratkaisuilla tai muilla keinoilla muusta kaupungista. Maallistuneen kaupunkikuvan ilmentymiä ovat Sennettin mielestä muun muassa eristäytymisen lisääntyminen ja eriarvoisuus. (Sennett 1990, xi-xiv, 29.) Kärjistäen Sennettin mielestä siis nykykaupunkilainen toivoisi niin kaupunkikuvassa kuin ihmisissäkin mahdollisimman suurta samankaltaisuutta, sillä erilaisuutta ja erilaisilta tuntuvia ihmisiä pelätään.

Sisäisen ja ulkoisen maailman erottavien muurien hajottaminen ja näiden maailmojen yhdistäminen isommaksi kokonaisuudeksi ei ole yksinkertaista, vaan aiheuttaa ongelmia. Kuitenkin erilaisuudelle altistumisen kautta opimme Sennettin mukaan punnitsemaan, mikä on elämässä tärkeää ja mikä ei. Ihmisten erilaisuutta

ja kaupungin kaduilla olevaa erilaisuutta ei tulisi nähdä uhkina tai sentimentaaleina kutsuina vaan pikemminkin välttämättöminä visioina. Ne ovat välttämättömiä meille oppiaksemme, kuinka suunnistaa tasapainoisesti elämässä, niin yksilöinä kuin yhteisöllisestikin. (Sennett 1990, xi-xiv.)

Revansistinen kaupunki

Neil Smith (1996) on puolestaan käsitellyt valtaväestön kielteistä suhtautumista erilaisiin vähäosaisempiin vähemmistöihin toisenlaisesta näkökulmasta. Keskeinen käsite hänellä on *revansistinen kaupunki* (revanchist city), jolla hän tarkoittaa kaupunkia, jossa valtaapitävä valkoinen keskiluokka kokee, että erilaiset vähemmistöt ”varastavat kaupungin heiltä” ja reagoi siihen kostomielialalla. Nämä reaktiot ovat hänen mielestään saavutettujen etuoikeuksien menettämisen pelosta johtuvaa epätoivoista puolustautumista, joka ilmenee populistisena kielenkäyttönä kansalaismoraalista, perhearvoista ja naapurustoturvallisuudesta. Ennen kaikkea ”revansistinen kaupunki” onkin valkoisen keskiluokan tuntemaa pelkoa erilaisia vähemmistöjä kohtaan sekä vähemmistöihin kohdistuvia vihamielisiä reaktioita. (Mt., xv-xvii, 211.) Revansistisen kaupunkipolitiikan voidaan nähdä olevan siis köyhiin ja vähempiosaisiin kohdistuvaa vihamielistä ja rankaisevaa politiikkaa.

Vastustus

Huumehoitoyksikön koolla ja luonteella on merkitystä sen suhteen, kuinka paljon se herättää pelkoja ja vastustusta lähiympäristönsä asukkaissa. Pienet, suljetut vuodeosastot herättävät varmasti vähemmän pelkoja ja vastustusta kuin suuret palvelukeskuksen tyyppiset yksiköt. Tutkimukseni päätelmät pätevätkin parhaiten sellaisiin tapauksiin, joiden päivittäiset kävijämäärät ovat suurehkoja ja joiden asiakkaat näkyvät selkeästi katukuvassa.

Vaikka joissain tapauksissa saattaa saada vaikutelman siitä, että lähestulkoon koko naapurusto vastustaisi huumehoitoyksikköä läheisyydessään, voi totuus kuitenkin olla toinen. Munkkisaaren tapauksessa kahdesta tutkimuksessani käsittelemästäni Helsingin Sanomien artikkelista (Lahdenmäki 2002 ja Karumo 2006) voi saada sellaisen kuvan, että paikallisten asukkaiden vastustus yksiköitä kohtaan olisi yhtenäistä. Tutkimukseni perusteella tällainen tulkinta ei kuitenkaan näyttäisi pitävän paikkaansa. Kyselyyn vastanneista noin puolet (51,4 %) vastusti huumehoitoyksiköiden sijaintia Munkkisaarenkatu 16:ssa. Kolmannes (33,3 %) ei vastustanut ja vajaa kuudesosa (15,2 %) ei osannut sanoa kantaansa.

Kansainvälisen arvotutkimuksen World Values Survey 2007 Suomea koskevan osion mukaan huumeiden väärinkäyttäjät ovat suomalaisten mielestä ryhmä, jota kaikkein vähiten haluttaisiin naapuriksi. Näin ajattelee tutkimuksen mukaan 82 %

suomalaisista. Seuraavaksi vähiten naapuriksi haluttaisiin alkoholisteja. Suomalaisista 67 % oli tutkimuksen mukaan tätä mieltä. (Harju, 2007)

Noin puolet kyselyyni vastanneista vastusti huumehoitoyksiköitä kotikadullaan. Tämä osittain tukee ja osittain on ristiriidassa edellä mainitun tutkimustuloksen kanssa. Sekä vuoden 2007 World Values Survey että myös oma tutkimukseni tukee ajatusta, että enemmistö ei haluaisi huumeidenkäyttäjää kotinsa lähelle. World Values Survey:n mukaan neljä suomalaista viidestä haluaisi kaikkein vähiten huumeiden väärinkäyttäjän naapurikseen, mutta Munkkisaarella kuitenkin vain puolet vastusti huumeidenkäyttäjien hoitopistettä kotinsa lähellä. Ihmisten käsitykset voivat muuttua sen jälkeen, kun huumeidenkäyttäjät ovat saapuneet kodin lähelle. World Values Surveyn vastaajat ovat voineet myös mieltää tutkimuksen kysymyksen käsittävän esimerkiksi seinänaapurina, jolloin vertailu kotikadulla sijaitsevaan huumehoitoyksikköön ei ole täysin toimiva.

Munkkisaaren tapauksessa näyttäisi siltä, ovatko huumehoitoyksiköt lähistöllä asuvan henkilön mielestä lisänneet järjestyshäiriöitä tai rikollisuutta lähialueella, olevan selvä yhteys siihen, vastustaako yksiköitä kotinsa lähellä vai ei. Mikäli henkilön mielestä huumehoitoyksiköt ovat lisänneet lähialueella järjestyshäiriöitä tai rikollisuutta, hän todennäköisesti vastustaa yksiköiden sijaintia kotinsa lähellä ja päinvastoin. (Taulukko 1)

Myös sillä, onko ollut huolissaan tai peloissaan yksiköiden johdosta, näyttää olevan vastaavanlainen yhteys vastaajan suhtautumiseen yksiköitä kohtaan kuin järjestyshäiriöiden ja rikollisuuden kohdallakin. Mikäli henkilö on ollut peloissaan tai huolissaan ja kokenut tunteen aiheuttajaksi yksiköt ja niiden asiakkaat,

TAULUKKO 1

Vastaajien mielipiteet huumehoitoyksiköiden vaikutuksista järjestyshäiriöiden tai rikollisuuden lisääntymiseen ja suhtautuminen yksiköiden sijaintipaikkaan.

		SUHTAUTUMINEN HUUMEHOITOYKSIKÖIDEN SIJAINNAPAICKAAN OMAN KODIN LÄHELLÄ			YHTEENSÄ
		VASTUSTAA	EI VASTUSTA	EI OSAA SANOA	
MIELIPIDE SIITÄ, OVATKO HUUMEHOITOYKSIKÖT LISÄNEET LÄHIALUEELLA JÄRJESTYSHÄIRIÖITÄ TAI RIKOLLISUUTTA	KYLLÄ	(40) 38,5 %	(6) 5,8 %	(4) 3,8 %	(50) 48,1 %
	EI	(1) 1,0 %	(18) 17,3 %	(3) 2,8 %	(22) 21,1 %
	EI OSAA SANOA	(13) 12,5 %	(11) 10,6 %	(8) 7,7 %	(32) 30,8 %
	YHTEENSÄ	(54) 52,0 %	(35) 33,7 %	(15) 14,3 %	(104) 100,0 %

(N=104)

TAULUKKO 2

Yksiköiden aiheuttamat pelon tai huolestuneisuuden tunteet vastaajien keskuudessa ja suhtautuminen yksiköiden sijaintipaikkaan.

		SUHTAUTUMINEN HUUMEHOITOYKSIKÖIDEN SIJAINNIN LÄHEISYYS OMAN KODIN LÄHELLÄ			
		VASTUSTAA	EI VASTUSTA	EI OSAA SANOA	YHTEENSÄ
HUUMEHOITO- YKSIKÖISTÄ JA NIIDEN ASIAKKAITA AIHEUTUNEEN PELON TAI HUOLESTUNEISUUDEN TUNTEEN TUNTEMINEN	ON TUNTUNUT	(47) 44,8 %	(9) 8,6 %	(8) 7,6 %	(64) 61,0 %
	EI OLE TUNTUNUT	(5) 4,7 %	(26) 24,8 %	(7) 6,7 %	(38) 36,2 %
	EI OSAA SANOA	(2) 1,9 %	(0) 0,0 %	(1) 1,0 %	(3) 2,9 %
	YHTEENSÄ	(54) 51,4 %	(35) 33,3 %	(16) 15,2 %	(105) 100,0 %

(N=105)

hän todennäköisesti vastustaa yksiköitä ja päinvastoin. Useimmiten yksiköiden sijainnin vastustuksen taustalla on siis pelkoja yksiköitä ja niiden asiakkaita kohtaan (taulukko 2).

Pelon tai huolestuneisuuden kokeminen ei kuitenkaan aina tarkoita yksiköiden automaattista vastustamista. Osa kyselyni vastaajista ilmoitti olleensa peloissaan tai huolissaan yksiköiden ja niiden asiakkaiden johdosta, mutta ei silti vastusta yksiköitä. Kyseiset vastaajat olivat erilaisista sosioekonomisista ryhmistä. Toisaalta vastustaminenkaan ei aina edellytä edellä mainittujen tunteiden kokemista. Osa vastaajista vastustaa yksiköiden sijaintia, vaikka ei ole ollut peloissaan tai huolissaan (tai ainakaan ei kerro sitä vastauksissaan).

Pelot ja niiden syyt

Munkkisaarenkadulla on vain yksi jalkakäytävä. Jalkakäytävästä 5–7 metrin päässä alkaa telakka-alue, jota reunustaa noin kolme metriä korkea muuri. Muuri kääntyy kadun päädyssä 90° kulmassa vasemmalle päin luoden umpikujamaisen tunnelman, vaikka kadun päättyessä pääseekin kääntymään vasemmalle päin Hylkeenpyytäjänkadulle. Huumehoitoyksiköt sijaitsevat aivan Munkkisaarenkadun päässä, Munkkisaarenkadun ja Hylkeenpyytäjänkadun kulmassa. On helppo kuvitella, että etenkin hämärässä tämä kadunpätkä aiheuttaa joissakin ahdistavia ja pelkoa herättäviä tunteita, varsinkin jos vastaan tulee pelottavalta vaikuttava henkilö, jota ei voi toisen jalkakäytävän puuttumisen vuoksi väistää toiselle puolelle katua. Yksiköiden sijainti kaupunkirakenteessa pakottaa siis lähiasukkaat ja yksiköiden asiakkaat kohtaamistilanteisiin.

Kyselyssä kysyttiin, onko vastaaja tai vastaajan kotitalouden muut jäsenet joutuneet yksiköiden asiakkaiden takia vaaratilanteeseen tai muuten epämiellyttäväksi kokemaansa tilanteeseen. Suurimmassa osassa (76,2 %) niistä tapauksista, joissa vastaaja on ollut peloissaan tai huolissaan yksiköiden johdosta, hän tai hänen kotitaloudessaan asuva henkilö on joutunut joskus yksiköiden asiakkaiden vuoksi vaaratilanteeseen tai muuten epämiellyttävään tilanteeseen. Vastaavasti valtaosassa niissä tapauksissa, joissa henkilö ei ole pelännyt tai ollut huolissaan yksiköiden takia, eivät hän tai hänen kotitaloutensa jäsenet ole joutuneet edellä mainittuihin tilanteisiin (taulukko 3). Tutkimukseni perusteella huumehoitoyksiköiden aiheuttamilla peloilla ja huolilla vaikuttaisi siis olevan ”kasvot” eli pelko ei perustu vain pelkkiin mielikuviin, vaan konkreettisiin tilanteisiin.

Eniten pelkoa ja huolta Munkkisaarenkadun asukkaiden keskuudessa aiheuttavat itseen kohdistuva väkivalta, omaisuusrikokset ja ilkivalta, lähiympäristön muuttuminen sekä huumausaineisiin liittyvä rikollisuus ylipäänsä. Nämä aiheet aiheuttavat myös voimakkaimmat pelon ja huolen tunteet. HIV- ja muut tartuntariskit puolestaan aiheuttavat myös pelkoja ja huolia, mutta nämä tunteet koetaan selvästi lievempinä kuin muiden tutkimieni aiheiden aiheuttamat pelot ja huolet.

Sen, että vastausvaihtoehto ”huumausaineisiin liittyvä rikollisuus ylipäänsä” on neljän suurimman pelon ja huolen aiheen joukossa, voidaan tulkita tukevan Perälän (2002b) näkemystä siitä, että monilla ihmisillä huumausaineisiin asennoitumiseen liittyy vahvasti rikollinen kehys ja että mielikuvat huumeista korostavat huumeita rikollisuuden osana. Nils Christie ja Kettil Bruun (1986) ovat puolestaan

TAULUKKO 3

Yksiköiden aiheuttamat pelon tai huolestuneisuuden tunteet ja vastaajan kotitalouden jäsenten kokemat vaara- tai muut epämiellyttävät tilanteet.

		VASTAAJAN TAI VASTAAJAN KOTITALOUDEN JÄSENEEN JOUTUMINEN HUUMEHOITOYKSIKÖIDEN ASIAKKAIDEN AIEUTTAMIIN VAARA- TAI MUIHIN EPÄMIELLYTTÄVIIN TILANTEISIIN			
		VASTUSTAA	EI VASTUSTA	EI OSAA SANOA	YHTEENSÄ
HUUMEHOITO- YKSIKÖIDEN ASIAKKAISTA AIEUTTUNEEN PELON TAI HUOLESTUNEISUUDEN TUNTEEN TUNTEMINEN	ON TUNTENUT	(48) 48,0 %	(11) 11,0 %	(4) 4,0 %	(63) 63,0 %
	EI OLE TUNTENUT	(9) 9,0 %	(24) 24,0 %	(1) 1,0 %	(34) 34,0 %
	EI OSAA SANOA	(1) 1,0 %	(2) 2,0 %	(0) 0,0 %	(3) 3,0 %
	YHTEENSÄ	(58) 58,0 %	(37) 37,0 %	(5) 5,0 %	(100) 100,0 %

(N=100)

väittäneet, että huumausaineet ja huumeidenkäyttäjät ovat sellainen ”hyvä vihollinen”, jota yhteiskunta tarvitsee. Tällainen yhteiskunnan vihollinen tai ongelma voidaan heidän mukaansa käsittää selitykseksi monille muille monimutkaisille ei-toivotuille asioille kuten esimerkiksi nuoriso-ongelmille, köyhyydelle ja rikollisuudelle. Hyvää vihollista voidaan siten syyttää sellaisista asioista, joiden syyt ovat hyvin moninaiset ja monimutkaiset. (Christie ja Bruun 1986, 12.)

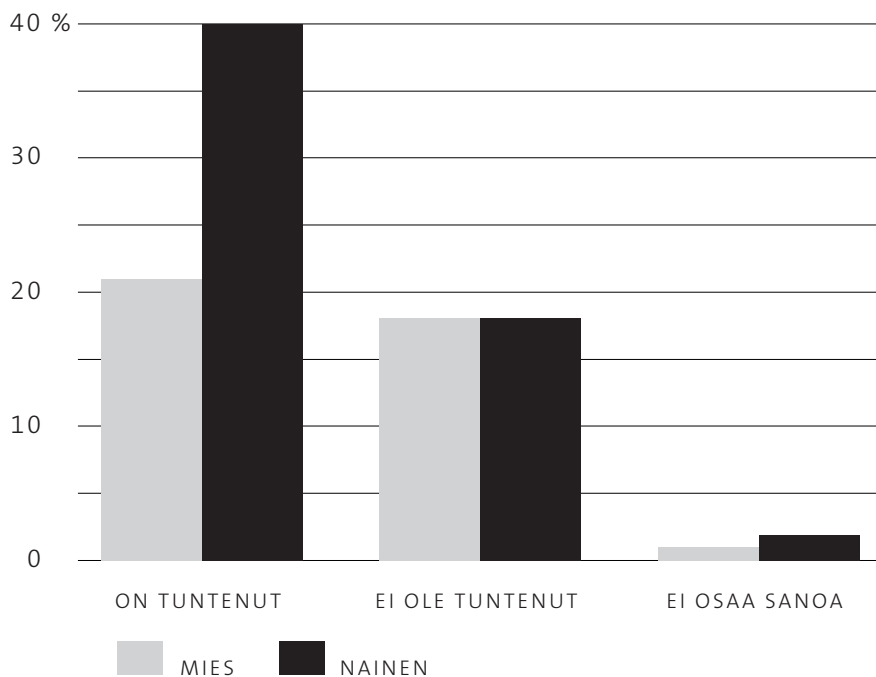
”Lähiympäristön muuttuminen” kuuluu myös neljän suurimman pelon ja huolen aiheen joukkoon. Tässä saattaa olla viitteitä Sennettin (1990) kuvailemasta *altistumisen pelosta*. Kyseessä on tilanne, jossa pelätään oman lähiympäristön muuttumista sen seurauksena, että sinne saapuu ulkopuolelta erilaisia ihmisiä. Vastausvaihtoehtona mainittu ”huumeidenkäyttäjät ihmisryhmänä eikä niinkään heidän tekemänsä rikokset” on niin ikään herättänyt melko paljon pelkoja tai huolestuneisuutta, ja sen voidaan myös tulkita kertovan *altistumisen pelon* tapaisesta asiasta. Tällöin pelko tai huolestuneisuus kohdistuu nimenomaan erilaiselta tuntuvaan ihmisryhmään eikä niinkään heidän tekoihinsa.

Munkkisaaren tapauksessa asukkaiden kokemilla peloilla ja huolilla on usein yhteys asukkaan tai tämän kotitalouden jäsenien kokemuksiin vaara- tai muihin epämiellyttäviin tilanteisiin. Vaikuttaisikin siltä, että silloin kun huumehoitoyksiköihin ja niiden asiakkaisiin kohdistuvaa *altistumisen pelkoa* ilmenee, se syntyy usein henkilön tai henkilön läheisen ihmisen kokemien todellisten tilanteiden kautta.

Naisten ja miesten pelot

Aineistostani käy ilmi, että niitä, jotka ovat olleet yksiköiden johdosta peloissaan tai huolissaan, on enemmän naisten kuin miesten keskuudessa. Tutkimukseen osallistuneista naisvastaajista tällaisia henkilöitä oli noin kaksi kolmasosaa, miehistä puolestaan noin puolet (kuvio 1). Silloin kun mies on peloissaan tai huolissaan yksiköiden ja niiden asiakkaiden johdosta, on tämä valtaosassa tapauksista johtunut kaikista seuraavista aiheista: itseen kohdistuva väkivalta, läheiseen kohdistuva väkivalta, omaisuusrikokset ja ilkivalta, HIV- tai muut tartunnat, huumausaineisiin liittyvä rikollisuus ylipäänsä, huumeidenkäyttäjät ihmisryhmänä eikä niinkään heidän tekemänsä rikokset, lähiympäristön muuttuminen sekä asuntojen hintojen alentuminen.

Aikaisemmat tutkimustulokset (mm. Karisto ja Tuominen 1993, 45, 104, Seppänen 1991, 13) viittaisivat siihen, että suomalaiset miehet pelkäävät läheisiinsä kohdistuvaa väkivaltaa, mutteivät niinkään omaan itseensä kohdistuvaa väkivaltaa (tai ainakaan eivät myönnä sitä). Huumehoitoyksiköiden aiheuttamien pelkojen suhteen tilanne ei tutkimukseni perusteella kuitenkaan näyttäisi olevan tällainen, sillä sekä itseen että läheiseen kohdistuva väkivalta olivat melkein yhtä yleisiä pelon aiheita miesten keskuudessa.

KUVIO 1

Pelon tai huolestuneisuuden tunteen kokeminen vastanneiden keskuudessa sukupuolittain.

Vaikka naiset olivat miehiä useammin peloissaan tai huolissaan, he listasivat usein näiden tunteiden aiheuttajiksi vähemmän asioita kuin miehet. Niiden tutkimukseeni osallistuneiden naisten joukossa, jotka olivat olleet peloissaan tai huolissaan, oli itseen kohdistuva väkivalta yleisin pelon tai huolen aihe. Tiby (1991) on todennut, että seksuaalinen väkivalta on yleisesti ottaen uhka vain naisille ja pelko seksuaalisesta väkivallasta on naisille lisätekiä, joka liittyy moniin muihin rikoksiin. Kariston ja Tuomisen (1993) mukaan naiset ovat yleisestikin miehiä huolestuneempia rikoksen uhriksi joutumisesta. Naisten pelko seksuaalisesta väkivallasta saattaa myös osittain selittää, miksi itseen kohdistuva väkivalta on yleisin huumehoitoyksiköiden aiheuttama pelko naisten keskuudessa. Läheiseen kohdistuva väkivalta puolestaan sai naisten keskuudessa vähiten mainintoja. Yhden hengen kotitalouksien suuri määrä tutkimuksessani saattaa tosin osaltaan selittää jälkimmäistä tulosta.

Kaupunkipelkoja koskevassa tutkimuksessa on puhuttu väkivallan yhteydessä niin sanotusta *pelkoparadoksista*. Tällä tarkoitetaan sitä, että naiset ovat miehiä enemmän peloissaan itseen kohdistuvan väkivallan vuoksi, vaikka miehet joutuvatkin useammin väkivallan kohteeksi. Vaikka naisten turvallisuus vaihtelee

maittain, ei koetussa turvallisuuden tunteessa ole läheskään yhtä suuria eroja, vaan naisten kokemat pelot ovat kaikkialla korkealla tasolla. Suomi on kansainvälisesti verrattuna turvallinen maa. Niinpä tilanne Suomessa on paradoksaalisempi kuin monissa muissa maissa, koska ristiriita koetun uhan ja todennäköisen vaaran välillä on suurempi. (Karisto ja Tuominen 1993, 45, 104.)

Kaiken kaikkiaan 52,4 % kyselyyni vastanneista miehistä ja 66,7 % naisista ilmoitti olleensa peloissaan tai huolissaan väkivallan kohteeksi joutumisesta. Lisäksi väkivallan kohteeksi joutumisen uhka herätti voimakkaampia pelon tunteita naisten kuin miesten keskuudessa.

Tulotason ja pelkojen yhteys

Omaisuusrikokset ja ilkivalta sekä asuntojen hintojen alentuminen näyttävät tutkimukseni perusteella olevan suurimmat huumehoitoyksiköiden ja niiden asiakkaiden aiheuttamat pelon ja huolen aiheet varakkaimmissa kotitalouksissa (kuukausitulot yli 5000 e/kk). Nämä aiheet näyttäisivät tässä luokassa herättävän selkeästi voimakkaampia pelkoja ja huolia kuin muut aiheet, esimerkiksi itseen tai läheiseen kohdistuva väkivalta. Kyselyssäni pyydettiin vastaajia arvioimaan seitsemänportaisella asteikolla (1= ”erittäin vähän”, 7= ”erittäin paljon”) sitä, kuinka paljon kukin aihe pelottaa tai huolestuttaa heitä. Yli puolet niistä korkeimman tuloluokan kotitalouksien edustajista, jotka olivat kokeneet yksiköiden johdosta pelkoja ja huolia, valitsivat aiheiden ”omaisuusrikokset ja ilkivalta” sekä ”asuntojen hintojen alentuminen” kohdalla jommankumman korkeimmista vastausvaihtoehtoista 6 tai 7. Voimakkaimmat pelon ja huolen tunteita herättävät asiat liittyivät siis varakkaimpien kotitalouksien kohdalla omaisuuteen. Asuntojen hintojen alentuminen puolestaan oli pienin huolen aihe alimman tuloluokan kotitalouksissa (alle 2000 e kuukaudessa tienaavissa).

Lähiympäristön muuttuminen ja huumausaineisiin liittyvä rikollisuus ylipäänsä herättivät voimakkaimpia pelkoja ja huolia tuloiltaan keskimmaisessä luokassa olevien kotitalouksien vastaajien keskuudessa (kuukausitulot 2000–5000 e). Yli puolet niistä keskimmäisen tuloluokan kotitalouksien edustajista, jotka olivat kokeneet yksiköiden johdosta pelkoja ja huolia, vastasivat pelkojen ja huolten voimakkuutta mittaavalla asteikolla näiden aiheiden osalta joko vaihtoehdon 6 tai 7. Myös omaisuusrikokset ja ilkivalta kuuluvat tässä tuloluokassa voimakkaita pelkoja ja huolia herättävien aiheiden joukkoon.

Pelot lähiympäristön muuttumista ja huumeidenkäyttäjiä kohtaan voivat siis kertoa altistumisen pelosta tai jostain sen tapaisesta asiasta. Keskimmäisen tuloluokan kotitalouksissa lähiympäristön muuttuminen oli yksi voimakkaimmista pelkojen ja huolten aiheista. Tässä tuloluokassa näyttäisi ilmenevän eniten altistumisen pelkoa muihin tuloluokkiin verrattuna. Se ilmenee ennen kaikkea

pelkoina ja huolina siitä, että kaupunkikuva ja oma lähiympäristö muuttuvat sen takia, että sinne saapuu ulkopuolelta erilaisia ihmisiä.

Koulutuksen ja iän yhteys pelkoihin

Tutkimukseni perusteella eri koulutusryhmien välillä ei näyttäisi olevan eroja sen suhteen, kuinka suuri osuus pelkää tai on huolissaan yksiköiden vuoksi. En myöskään löytänyt viitteitä siitä, että eri koulutusasteet poikkeaisivat sen suhteen, mitkä ovat ne yksiköiden aiheuttamat aiheet, joita pelätään ja joista ollaan huolissaan. Osassa koulutusluokissa oli kuitenkin luokkien yhdistämisenkin jälkeen liian vähän vastaajia, jotta kattavien johtopäätösten tekeminen olisi ollut mahdollista.

Tekemäni kyselyn perusteella ikä vaikuttaisi olevan kahdella tapaa yhteydessä yksiköiden aiheuttamiin pelkoihin Munkkisaarella. Yhtäältä yli 50-vuotiaiden joukossa näyttäisi esiintyvän pelkoja ja huolia harvemmin kuin sitä nuoremmissa ikäluokissa. Toisaalta, vaikka tietyt aiheet herättävät pelkoja ja huolia myös alle 30-vuotiaiden keskuudessa, vaikuttaisivat nämä tunteet olevan lievempiä kuin tätä vanhempien joukossa. Tällaisia aiheita ovat omaisuusrikokset ja ilkivalta, HIV- tai muut tartunnat, huumausaineisiin liittyvä rikollisuus ylipäänsä, lähiympäristön muuttuminen ja asuntojen hintojen alentuminen.

Yli 50-vuotiaat ja heidän kotitaloutensa jäsenet näyttäisivät joutuneen Munkkisaarella nuorempia ikäryhmiä ja heidän kotitaloutensa jäseniä harvemmin huumehoitoyksiköiden asiakkaiden aiheuttamiin vaara- tai muihin epämiellyttäviin tilanteisiin. Tämä saattaa selittää ainakin osaltaan sen, että yli 50-vuotiaiden joukossa esiintyy pelkoja ja huolia vähemmän kuin sitä nuoremmissa ikäluokissa. Mistä tämä voisi johtua? Eräs yli 50-vuotias vastaaja oli kirjoittanut kyselylomakkeeseen, että hän ja hänen puolisonsa liikkuvat ulkona melko harvoin, minkä johdosta he eivät useinkaan törmää yksiköiden asiakkaisiin. Tämä voi olla yksi selittävä tekijä.

Pelkojen vaikutus asukkaiden käyttäytymiseen ja viihtyvyyteen

Huumehoitoyksiköiden läsnäolo oman kodin lähellä näyttäisi tutkimukseni perusteella vaikuttavan myös lähiasukkaiden konkreettiseen käyttäytymiseen. Noin 40 % kyselyyn osallistuneista ilmoitti, että joko hän tai joku muu hänen kotitaloudestaan on muuttanut käyttäytymistään yksiköiden johdosta. Noin 60 % puolestaan oli sitä mieltä, että muutoksia heidän kotitaloutensa jäsenten käyttäytymisessä ei ole tapahtunut. Yleisimmät muutokset käyttäytymisessä liittyivät ulkona liikkumiseen joko kulkureittien muuttamisena, ulkona liikkumisen välttämisenä tiettyihin vuorokaudenaikoihin tai sen varmistamiseen, etteivät tietyt henkilöt liiku ulkona yksin. Myös yleisen varovaisuuden lisääntyminen sekä auton parkkeeraamista koskevat muutokset ovat muutoksia huumehoitoyksiköiden lähellä asuvien ihmisten käyttäytymisessä.

Yksiköiden vaikutukset lähiasukkaiden elämässä näkyvät myös siinä, että lähes kolmasosa kyselyyn vastanneista on harkinnut muuttavansa pois alueelta. Suurin osa (60 %) sitä vastoin ei ole sitä harkinnut ja noin joka kymmenes ei osannut sanoa kantaansa. Vastanneista noin puolet olisi kuitenkin muuttanut alueelle, vaikka olisi tiennyt, että alueella on tai tulee olemaan kyseiset yksiköt. Vajaa kuudesosa ei olisi näin tehnyt ja noin joka kolmas ei osannut sanoa. Muuttamista koskevien kysymysten kohdalla täytyy tosin huomioida, että kyselyni ei tavoittanut niitä mahdollisia kotitalouksia, jotka ovat muuttaneet pois ainakin jossain määrin yksiköiden johdosta. Tulosten perusteella on selvää, että huumehoitoyksiköiden läsnäolo oman kodin lähellä vaikuttaa osan lähiasukkaista käyttäytymiseen.

Yksiköiden ylläpitäjän toimien vaikutukset asukasviihtyvyyteen ja pelkoihin

Diakonissalaitos omistaa kiinteistön, jossa Munkkisaarenkadun huumehoitoyksiköt sijaitsevat ja ylläpitää useimpia kiinteistöissä toimivista huumehoitoyksiköistä. Diakonissalaitos on pyrkinyt toiminnallaan ja yhteistyössä Munkkisaaren asukkaiden kanssa parantamaan asukasviihtyvyyttä alueella. Esimerkkejä tästä ovat olleet Diakonissalaitoksen pyrkimykset kuunnella ja ottaa huomioon asukkaiden toiveita, Diakonissalaitoksen yhteistyö vartiointiliikkeiden kanssa sekä Diakonissalaitoksen ympäristöyöntekijä, joka kerää yksiköiden lähistöltä huumeidenkäyttäjien jättämät tavarat ja pyrkii pitämään huolta, etteivät yksiköiden asiakkaat jää alueelle oleskelemaan.

Vastaajien mielipiteet Diakonissalaitoksen toimien onnistumisesta vaihtelivat paljon. Noin 40 % ei osannut sanoa, kuinka hyvin Diakonissalaitoksen tekemä yhteistyö asukkaiden kanssa ja muut toimet ovat parantaneet asukasviihtyvyyttä. Jotkut vastaajista totesivat myös, etteivät olleet ylipäättäen tietoisia tällaisista toimista. Kun tarkastellaan vain niitä tapauksia, joissa vastaaja osasi sanoa arvionsa, 49,2 % antoi Diakonissalaitoksen toimille asteikon keskitason alapuolella olevan arvosanan. Heidän mielestään toimet olivat siis onnistuneet joko huonosti tai erittäin huonosti. Vaikka arviot toimien onnistumisesta vaihtelivat paljon, on osan mielestä toiminta ollut tuloksellista. Voi hyvin olla, että ilman tällaista toimintaa viihtyvyyttä olisi vielä heikompaa ja pelot vielä yleisimpiä ja voimakkaimpia. Toisaalta ”en osaa sanoa”-vastausten suuri määrä ja vastaajien tietämättömyys kyseisistä toimista vaikuttaisi kertovan siitä, että Diakonissalaitos voisi panostaa asiaan ja tiedottaa toiminnastaan vielä enemmän.

Johtopäätökset

Tutkimukseni perusteella huumehoitoyksiköitä vastustavat ihmiset useimmiten pelkäävät yksiköitä ja niissä kävijöitä. Pelot ja vastustus eivät näyttäisi olevan vain

kuvitteellista ja mielikuviin pohjautuvaa, vaan koettuihin tilanteisiin ja kohtaamiin perustuvaa. Pelot myös vaikuttavat ihmisten käyttäytymiseen. Eniten pelkoa ja huolta aiheuttavat itseen kohdistuva väkivalta, omaisuusrikokset ja ilkivalta, lähiympäristön muuttuminen sekä huumausaineisiin liittyvä rikollisuus ylipäänsä. Nämä aiheet aiheuttavat myös voimakkaimmat pelon ja huolen tunteet. Näistä peloista ainakin lähiympäristön muuttumiseen näyttäisi liittyvän *altistumisen pelkoa*. Altistumisen pelkoa näyttäisi ilmenevän myös siten, että osa pelkää huumeidenkäyttäjää ihmisryhmänä eikä niinkään heidän tekojansa. Tällöin asia, jolle ihmiset saattaisivat pelätä altistuvansa narkomaanien läheisyydessä erilaisuuden lisäksi, voisi olla esimerkiksi narkomaanien arvaamattomuus.

Miesten ja naisten kokemien pelkojen välillä on eroja. Naiset pelkäävät enemmän kuin miehet. Naisten pelot aiheutuvat usein muutamasta syystä, kun taas miesten pelot aiheutuvat monesti useammasta syystä. Tutkimukseeni osallistuneet yli 50-vuotiaat olivat olleet harvemmin yksiköiden vuoksi peloissaan ja huolissaan kuin sitä nuoremmat ikäluokat. Samoin he olivat joutuneet harvemmin huumehoitoyksiköiden asiakkaiden aiheuttamiin epämiellyttäväksi kokemuksiinsa tilanteisiin. Mielenkiintoinen jatkokysymys olisi, pelkäävätkö sellaiset yksiköiden lähellä asuvat ihmiset vähemmän, jotka liikkuvat ulkona harvoin tai epätavallisiin aikoihin ja näiden syiden johdosta todennäköisesti kohtaavat yksiköiden asiakkaita harvemmin.

Myös eri tuloluokissa olevien välillä näyttäisi olevan eroja koettujen pelkojen suhteen. Voimakkaimpia pelon ja huolen tunteita herättävät asiat liittyvät varakkaimpien kotitalouksien kohdalla omaisuuteen. Lähiympäristön muuttuminen ja huumausaineisiin liittyvä rikollisuus herättivät voimakkaimpia pelkoja ja huolia keskimmäiseen tuloluokkaan kuuluvien kotitalouksien vastaajien keskuudessa. Keskimmäisessä tuloluokassa näyttäisi ilmenevän eniten *altistumisen pelkoa* muihin tuloluokkiin verrattuna.

Köyhiin ja vähempiosaisiin kohdistuvasta vihamielisestä ja rankaisevasta politiikasta, *revansistisesta kaupunkipolitiikasta* ei Munkkisaaren tapauksessa voi nähdä olevan merkkejä. Helsingin kaupunki on ulkoistanut huumehoitopalvelun järjestämistä toiselle osapuolelle, joka puolestaan on hankkinut huumehoitoa varten tilat lähellä keskustaa olevasta melko hyvässä maineessa olevasta kaupunginosasta, jonka läheisyydessä sijaitsee erittäin varakkaita kaupunginosia. Tilanne Munkkisaaren yksiköiden kohdalla on itse asiassa lähes päinvastainen kuin Neil Smithin (1996) kuvaamassa *revansistisessä kaupungissa*. Sellaisessa kaupungissahan Munkkisaarenkadun kaltaiset yksiköt olisi sijoitettu mahdollisimman kauas valtaapitävän keskiluokan asuinalueista.

Smithin mukaan *revansistinen kaupunki* ilmenee ennen kaikkea valkoisen keskiluokan tuntemana pelkona erilaisia vähemmistöjä kohtaan sekä vähemmis-

töihin kohdistuvina vihamielisinä reaktioina. Kun tarkastellaan munkkisaarelaisten mielipiteitä, ei tämän henkisen asennoitumisen voi sanoa olevan Munkkisaaren tapauksessa yksimielisesti vallitsevaa. Hieman yli puolet vastaajista tosin vastusti yksiköiden sijaintia nykyisessä paikassaan ja osassa vastauksista vastaajat toivat selkeästi esiin tuntemansa inhon tai vihan huumeidenkäyttäjiä kohtaan. Yksiköiden sijaintipaikan vastustaminenkaan ei kuitenkaan aina tarkoita vihamielistä suhtautumista huumeidenkäyttäjiin.

Kolmasosa vastaajista puolestaan ei vastustanut yksiköiden sijaintia kyseisessä paikassa ja vajaa kuudesosa ei osannut sanoa kantaansa. Osassa vastauksista todettiin, että koska kyseisten huumehoitoyksiköiden tulee joka tapauksessa sijaita jossain, niin miksei sitten Munkkisaaressa. Yhdessä vastauksessa pääteltiin Munkkisaaren olevan jopa hyvä sijaintipaikka siitä syystä, ettei alueella asu paljon lapsiperheitä. Munkkisaaren tapauksessa ei siis ole nähtävissä merkkejä *revansistisen kaupunki-politiikan* harjoittamisesta. *Revansistiselle kaupungille* tyypillistä asennoitumista ilmeni Munkkisaaren asukkaiden keskuudessa jonkin verran.

Voidaan pohtia, sopiiko *revansistisen kaupungin* käsite ylipäätään suomalaiseen kaupunkiympäristöön ja sen tulkintaan vai ei? Se saattaa soveltua joihinkin toisiin tapauksiin, kuten esimerkiksi homogeenisempiin esikaupunkialueisiin. Voi olla, että huumehoitoyksiköiden viereiselle tontille Eiranrantaan valmistuvilla uusilla asunnoilla ja niihin muuttavilla ihmisillä on vaikutusta siihen, ovatko yksiköt samassa paikassa Munkkisaaressa jatkossakin. Tällä ajatuksella spekuloi myös muutama kyselyyni vastanneista. He arvelivat, että alueelle muuttavat varakkaat ja vaikutusvaltaiset ihmiset pystyvät vaikuttamaan asioihin niin, että yksiköt joutuvat muuttamaan muualle. Diakonissalaitos omistaa kiinteistön, jossa Munkkisaarenkadun yksiköt sijaitsevat, minkä johdosta yksiköiden pois saaminen alueelta ei välttämättä ole helppoa, mikäli Diakonissalaitos itse ei sitä halua. Toisaalta muutamissa vastauksissa arveltiin myös, että Eiranrannan asuntojen valmistumisen myötä asuntojen hinnat ylipäänsä Munkkisaaressa nousevat, mikä lisää myös Diakonissalaitoksen kiinnostusta myydä omistamansa kiinteistö Munkkisaarenkadulla.

Munkkisaaren tapaus on osoittanut ainakin selkeästi sen, että asukasviihtyvyyden lisäämisen ja lähiasukkaiden pelkojen ja huolten vähentämisen kannalta on tärkeää, että yksikön lähiympäristö olisi avara ja valoisa. Munkkisaarenkadun tapainen ahdas kujatyypinen kadunpätkä sijoitusratkaisuna vähentää lähiasukkaiden viihtyvyyttä ja lisää heidän pelkojaan ja huoliaan. Huomiota tulisi kiinnittää myös siihen, että yksikköön olisi useampi kuin yksi todennäköinen kulkureitti. Tällöin yksikköön suuntautuva kulkuliikenne jakautuisi useamman taloyhtiön edustalle.

KIRJALLISUUS

- Christie, Nils & Bruun, Kettil** (1986) Hyvä vihollinen : huumausainepoliittikka Pohjolassa Weilin+Göös, Espoo , Weilin+Göösin kirjapaino
- Harju, Jukka** (2007). Suhtautuminen arvokysymyksiin on lieventynyt 25 vuodessa. Helsingin Sanomat 17.9.2007.
- Karisto Antti & Tuominen Martti** (1993). Kirjoituksia kaupunkipeloista. Helsingin kaupungin tietokeskuksen tutkimuksia 1993:8. Helsinki 1993.
- Karumo, Markku** (2006). Helsingin Sanomat 19.2.2006. Rötöksiä ja rikkeitä. Ravintoloiden sulkemisaika tuo häiriötä Punavuoreen.
- Kopomaa, Timo** (2005). Naapuruussuhteiden väistyminen. Tuetun asumisen ja palvelutoiminnan yhteys lähiympäristöön, asukasvaikuttamiseen ja kaupunkisuunnitteluun. Helsingin Kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja 2005:2. Ympäristöministeriö, Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto 2005.
- Lahdenmäki, Ari** (2002). Arvio kehuu kiisteltyä narkomaanien palvelukeskusta. Helsingin Sanomat 8,5.2002.
- Perälä, Jussi** (2002a). Hidasta ja nopeeta – tutkimus narkomaanien arjesta. Sosiologian Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto, Valtiotieteellinen tiedekunta.
- Perälä, Riikka** (2002b). Moraalinen paniikki vai realistinen pelko? Haaste 1:2002
- Sennett, Richard** (1990). The Conscience of the eye The Design and Social life of cities. Alfred A Knopf, Inc. Boston, USA 1990.
- Seppänen, Susanna** (1991). Rikoksen pelko. Tilastokeskus Oikeus 1991:2. Helsinki 1991.
- Smith, Neil** (1996). The New Urban Frontier. Gentrification and the revanchist city. Routledge, New York 1996.
- Tiby, Eva** (1991). Kvinna och rädd? Julkaisussa Wiklund Gunilla (toim.): Rädslan för brott. BRÅ: 1991:2. Stockholm.